

ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ- ΕΒΡΑΪΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ-ΘΕΣΜΟΛΟΓΙΑ

Ενότητα 6: Μεταφράσεις

Σταμάτιος-Νικόλαος Μωραΐτης

Τμήμα Ιερατικών Σπουδών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας και στην Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία Θεσσαλονίκης**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας

Σκοπός είναι να κατανοήσει ο φοιτητής τις Μεταφράσεις της λατινικής μετάφρασης vulgata. Επίσης, στην κατανόηση της συριακής μετάφρασης Πεσιπτα καθώς και τις μεταφράσεις από το κείμενο των ο' σε άλλες γλώσσες.

Περιεχόμενα ενότητας

Περιεχόμενο του μαθήματος της Εισαγωγής στην Π. Διαθήκη:

- Η ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ VULGATA.
- Η ΣΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΠΕΣΙΤΤΑ.
- ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΩΝ Ο΄ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ.

Vetus Latina (= παλαιά λατινική) ή Itala 2ου και 3ου μ.Χ

- Με την ονομασία αυτή είναι γνωστές στην έρευνα οι λατινικές μεταφράσεις και αναθεωρήσεις από το κείμενο των Ο' που εκπονήθηκαν μεταξύ. αι. στη Β. Αφρική και στην Ιταλία για τις ανάγκες των λατινόφωνων χριστιανών που κατοικούσαν στους τόπους αυτούς.

Η ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ VULGATA (Vulgata= κοινή ή λαϊκή)

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ VULGATA.

- Σωφρόνιος Ευσέβιος Ιερώνυμος (345-420 μ.Χ.).
- Α΄ φάση στη Ρώμη: Αναθεώρηση των παλαιών λατινικών μεταφράσεων με τη βοήθεια της μετάφρασης των Ο΄ (382 μ.Χ.).
- Β΄ φάση: Άρχισε το 385 μ.Χ στην Παλαιστίνη. Αναθεώρηση του Ψαλτηρίου με βάση το εξαπλικό κείμενο του Ωριγένους και λοιπών βιβλίων Π. Διαθήκης. Σώζεται το κείμενο των Ψαλμών, του Ιώβ και μερικά αποσπάσματα από τα βιβλία των Παραλειπομένων, της Εσθήρ, των Παροιμιών, του Εκκλησιαστή και του Άσματος.

1. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ VULGATA

α) Προέλευση.

- Είναι μετάφραση από το εβραϊκό πρωτότυπο. Εκπονήθηκε κατά την περίοδο 390-405 μ.Χ. στη Βηθλεέμ.

β) Χαρακτήρας.

- Ο Ιερώνυμος έλαβε υπόψη τη μετάφραση των Ο΄, παλιές λατινικές μεταφράσεις, τη μετάφραση του Ακύλα, τη μετάφραση του Συμμάχου, ακόμα και ραββινικές ερμηνείες. Τα παραπάνω της προσδίδουν ερμηνευτική σπουδαιότητα.

2.ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ VULGATA

γ) Αναγνώριση.

- Από τον 5ο μ.Χ. αι. η μετάφραση του Ιερώνυμου αρχίζει να εκτοπίζει τη Vetus Latina στα χειρόγραφα της λατινικής Βίβλου. Από τον 7ο μ.Χ. αιώνα επιβλήθηκε στην εκκλησιαστική συνείδηση. Τον 16ο μ.Χ. αι. η Σύνοδος του Τριδέντου (1546) την ανακήρυξε **ως κείμενον πλήρες αυθεντίας**.
- Η Vulgata ήταν το πρώτο βιβλίο που τυπώθηκε από τον Ιωάννη Γουτεμβέργιο το 1456 στη Γερμανία. Μέχρι το 1500 μ.Χ. είχαν γίνει περισσότερες από εκατό εκδόσεις.

3. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ VULGATA

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ VULGATA.

- 1590: Νέο αναθεωρημένο κείμενο της Vulgata επί πάπα Σίξτου Ε' (Sixtina).
- 1592: Αντικατάσταση της προηγούμενης έκδοσης επί Κλήμεντος Η' (Clementina). Επίσημη Βίβλος της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας.

4.ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ VULGATA

ΣΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΠΕΣΙΤΤΑ Ή ΠΕΣΙΤΤΩ (=απλή).

- Από το πρωτότυπο εβραϊκό στη συριακή αρχές ή μέσα 2ου μ.Χ.αι. Οριστική μορφή το 431 μ.Χ.
- Εκπονήθηκε από πολλούς μεταφραστές και σε διάφορους χρόνους. Δέχθηκε επιδράσεις από τη μετάφραση των Ο΄ και από Ταργκουμείμ (Αραμαϊκές μεταφράσεις).
- Σπουδαιότερο σωζόμενο χειρόγραφο: Αμβροσιανός κώδικας της βιβλιοθήκης του Μιλάνου (6ος ή 7ος αι.) .
- Αξία: Υπολείπεται σε αξία της μετάφρασης των Ο΄, αλλά βοηθάει στην κριτική του κειμένου.

1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΩΝ Ο΄ ΣΕ ΆΛΛΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΩΝ Ο΄ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

1. Στην κοπτική: Άρχισαν τον 3ο αι. μ.Χ. και ολοκληρώθηκαν στα μέσα του 7ου.

2. Στη γοτθική: 4ος αι. μ.Χ. Είναι έργο του Επισκόπου Ουλφίλα (επινόησε το γοτθικό αλφάβητο). Σημαντικότερο χειρόγραφο: Codex argenteus του 6ου αι. που φυλάσσεται στη βιβλιοθήκη του πανεπιστημίου της Uppsala.

3. Στην αιθιοπική: Από τον 5ο αι. Είναι έργο πολλών μεταφραστών.

4. Στην αρμενική: Αρχές του 5ου αι. με βάση το κείμενο των Ο΄. Συμπληρώθηκε από την Πεσιττά.

2. ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΩΝ Ο΄ ΣΕ ΆΛΛΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΩΝ Ο΄ ΣΕ ΆΛΛΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ.

5. Στη γεωργιανή γλώσσα: Τον 6ο αι. μ.Χ. από πολλούς μεταφραστές σε διαφορετικούς χρόνους.

6. Στην παλαιοσλαβική γλώσσα: Στα μέσα του 9ου αι. οι Θεσσαλονικείς ιεραπόστολοι αδελφοί άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος μετέφρασαν την Αγία Γραφή σε αλφάβητο που ήταν εφεύρεση του Κυρίλλου. Στηρίχθηκαν στη μετάφραση των Ο΄, εν μέρει στη Vulgata και στο εβραϊκό.

7. Στην αραβική γλώσσα: 10ος αι.μ.Χ.

8. Στην περσική γλώσσα: 12ος αι.μ.Χ.

ΝΕΟΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ

ΝΕΟΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ.

α) Ανέκδοτες μεταφράσεις επιμέρους βιβλίων του 16ου αι. (Χειρόγραφα εθνικής βιβλιοθήκης).

β) Μετάφραση του Ιλαρίωνα (1819). Το 1828 εκδόθηκε η Καινή Διαθήκη, ενώ η έκδοση της Παλαιάς (με βάση τη μετάφραση των Ο΄) ματαιώθηκε εξαιτίας της ελληνικής επανάστασης.

γ) Μετάφραση ολόκληρης της Π. Διαθήκης από ειδική επιτροπή το 1832 Επτάνησα. Εκδόθηκε στο Λονδίνο το 1840 και το 1844 με συνέκδοση και της Κ. Διαθήκης.

1. ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ.

- Παλαιά Διαθήκη του καθηγητή Χαστούπη (1954-1955). Παρατίθεται σε δίστηλο το κείμενο της μετάφρασης των Ο' και η μετάφραση σε απλή νεοελληνική του διορθωμένου μασωριτικού εβραϊκού κειμένου (με παραπομπές).
- Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους Εβδομήκοντα του π. Ιωήλ Γιαννακόπουλου, 1955. Κείμενο Ο', απόδοση στη νεοελληνική και σχόλια.

2. ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

- ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ.
- Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους Εβδομήκοντα του Ι.Κολιτσάρα, 1970. Κείμενο-ερμηνευτική απόδοση.
- Η Παλαιά Διαθήκη μετά συντόμου ερμηνείας του Π. Τρεμπέλα, 1985.
- Η Αγία Γραφή (Παλαιά και Καινή Διαθήκη), 1997. Μετάφραση από τα πρωτότυπα κείμενα. Πρόκειται για μετάφραση στη σύγχρονη νεοελληνική γλώσσα που πραγματοποιήθηκε από ομάδα βιβλικών καθηγητών. Για τα 39 πρωτοκανονικά βιβλία της Π. Διαθήκης η βάση ήταν το εβραϊκό κείμενο, ενώ για τα 10 δευτεροκανονικά το ελληνικό κείμενο των Ο'.

3. ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

- ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ.
- Σειρά Ερμηνείας Παλαιάς Διαθήκης του Μητρ. Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως Ιερεμίου Φούντα, 2004.
- Προφητολόγιο, 2008. Περιλαμβάνει τα λειτουργικά αναγνώσματα από την Παλαιά Διαθήκη (κείμενο-μετάφραση).
- Εκπονείται νέα μετάφραση του κειμένου των Ο' στη νεοελληνική.

Τέλος Ενότητας

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία Θεσσαλονίκης, Σταμάτιος-Νικόλαος Μωραΐτης. «ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ-ΕΒΡΑΪΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ-ΘΕΣΜΟΛΟΓΙΑ». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: URL.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο.
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο.
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο.

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς.
- το Σημείωμα Αδειοδότησης.
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων.
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει).

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

